

ŠVENČIONIŲ MIESTO 2023-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

IVADAS

Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategija parengta įgyvendinant projektą "Švenčionių miesto vietos veiklos grupės 2023-2027 metų vietos plėtros strategijos rengimas", parengtą pagal 2022–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ veiklą „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros metodo (BIVP) taikymas: parama vietos plėtros strategijų rengimui“.

Strategijos rengėjas: Pavadinimas Asociacija „Švenčionių miesto vietos veiklos grupė“

Teisinė forma: Asociacija

Juridinio asm. kodas: 304075900

Įregistravimo data: 2015 m. birželio 29 d.

Buveinės adresas: Vilniaus g. 19, LT-18116 Švenčionys

Pirmininkas: Violeta Čepukova

Švenčionių miesto vietos veiklos grupė buvo įkurta horizontalios ir vertikalios partnerystės principu, apjungdama vientisą Švenčionių miesto teritoriją ir gyventojus, suvienydamą valdžios, verslo ir nevyriausybinių sektorių atstovus spartesnei miesto plėtrai įgyvendinti. VVG nariai yra trijų sektorių atstovai: Švenčionių rajono savivaldybės, Švenčionių krašto verslininkų asociacijos ir Jėgos sporto šakų klubo „Grifas“.

Formuojant Švenčionių miesto VVG buvo atsižvelgta į visus **bendruomenių inicijuotos vietos plėtros principus:**

- 1) skirtingų partnerių bendradarbiavimo arba partnerystės;
- 2) iniciatyvos „iš apačios į viršų“ įgyvendinimo;
- 3) teritorinio vientisumo;
- 4) lygiavertiškumo;
- 5) viešumo;
- 6) įtraukimo ir skaidrumo.

Pagrindiniai Švenčionių miesto VVG **veiklos tikslai:**

- Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius;
- Inicijuoti veiklas, mažinančias socialinę atskirtį;
- Vykdyti užimtumą skatinančias veiklas, siekiant padėti bedarbiams ir neaktyviems asmenims įgyti naujų įgūdžių įtraukiant juos į visuomeninę veiklą ir tarpininkaujant įsidarbinti;
- Vystyti bendradarbiavimą su kitų miestų ir kaimo vietovių vietos veiklos grupėmis;
- Organizuoti (vykdyti) neformalaus švietimo veiklas;
- Organizuoti (vykdyti) kultūrines veiklas.

Pagrindinis Švenčionių miesto vietos plėtros strategijos **rengimo tikslas** – išanalizavus Švenčionių miesto vietos gyventojų, organizacijų ir įstaigų problemas ir poreikius, spręsti gyventojams kylančias socialines bei ekonomines problemas.

Strategijos tikslas: Skatinti ir plėsti socialinę ir ekonominę integraciją ir modernizuoti bei plėtoti socialinę infrastruktūrą.

Bendruomenės inicijuota vietos plėtra – tai dalyvavimu grindžiamas požiūris į vystymąsi, kuris įtraukia bendruomenes į savo plėtros poreikius ir prioritetų bei veiksmų jiems spręsti nustatymą. BIVP taikymas gali lemti tvaraus vystymosi rezultatus, bendruomenių įgalinimą ir didesnę atsakomybę už vystymosi iniciatyvas. Švenčionių miesto vietos veiklos grupė, parengta strategija, siekia spręsti šias **problemas:**

1. skurdo mažinimo ir bendruomenės įtraukimo į sprendimų priėmimą – parengta vietos plėtros strategija bus nustatomos ir šalinamos pagrindinės skurdo priežastys bendruomenėse. Įtraukdami bendruomenę į plėtros procesą, padėsime kurti tvarius sprendimus, atitinkančius bendruomenės poreikius ir prioritetus.
2. Taip pat su parengta vietos plėtros strategija spręsimė sveikatos ir sveikos gyvensenos problemas. Sveika gyvensena ir vietos plėtra yra glaudžiai susijusios temos, kadangi vietos plėtra gali turėti didelę įtaką gyventojų sveikatai ir gerovei. Bendruomenės gali inicijuoti vietos plėtrą, siekdamas pagerinti savo aplinką ir gyvenimo sąlygas. Tokia plėtra gali apimti įvairius projektus, pvz., sveikatinimo ir sveikatingumo erdves, socialinės infrastruktūros kūrimą, stovyklas ir užsiėmimus ir kt. Visi šie projektai gali turėti tiesioginės ar netiesioginės įtakos gyventojų sveikatai.
3. Taip pat išskylančias švietimo problemas. Strategija bus siekiama pagerinti prieigą prie švietimo ir skatinti kokybiškus švietimo rezultatus. Įtraukiant bendruomenes į neformalių švietimo iniciatyvų kūrimą, užtikrinant, kad šios iniciatyvos būtų aktualios vietiniui mastui ir atitiktų bendruomenės poreikius.

Vietos plėtros strategijų rengimas ir įgyvendinimas padeda pasiekti tvaraus vystymosi rezultatų ir padidinti bendruomenių atsakomybę už vystymosi iniciatyvas.

Švenčionių mieste gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygoja įvairūs veiksniai: gyventojų sveikatos problemos, socialinė rizika (suaugusių šeimos narių priklausomybės ligos, socialinių įgūdžių stoka, nedalyvavimas vaikų auklėjime bei ugdyme, vaikų mokyklos nelankymas, gaunamos valstybės paramos naudojimas ne šeimos ir vaikų interesams; psichologinis, fizinis, seksualinis smurtas; motyvacijos stoka), nedarbas, finansiniai sunkumai ir kt. Šių socialinių problemų susidarymą lemia gyventojų demografinė sudėtis, rajono ekonominis išsivystymas, didėjantis socialinių problemų turinčių asmenų skaičius. Kita didelė problema – migracija iš Švenčionių miesto, ypač jaunų žmonių. Nors Švenčionių miesto geografinė padėtis yra sąlyginai patogi verslui steigti, tačiau didelė dalis miesto gyventojų, ypač jaunų, profesines arba aukštąsias mokyklas baigusių asmenų, taip pat kvalifikuotų specialistų migruoja į didžiuosius miestus, ne tik dėl darbo pasiūlos, tačiau ir dėl kitų veiksnių, tokių kaip laisvalaikis, vaikų užimtumas ir panašiai.

Siekdama spręsti esamas Švenčionių miesto socialinės atskirties ir ekonominės integracijos problemas, didinti socialinę įtrauktį ir vykdyti veiklas, skirtas skurdo mažinimui, į veiklas įtraukiant konkrečias tikslines grupes, Švenčionių miesto VVG parengė Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategiją.

Siekiant sukurti efektyvią Vietos plėtros strategiją, buvo atlikta išsami vidinės ir išorinės aplinkos analizė, nustatytos stipriosios ir silpnosios miesto pusės, taip pat esamos galimybės ir grėsmės, iškelti aiškūs ir pamatuojami tikslai. Švenčionių miesto vietos plėtros strategija siekiama ne vien atskleisti tikslinių grupių problemas, bet ir stiprinti jos socialinius bei ekonominius pranašumus, pasinaudojant Švenčionių miesto gyventojų gebėjimais ir turimais vietos ištekliais. Taip pat Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategija padės išspręsti kitą labai svarbią miestui problemą, t. y. pritraukti daugiau jaunų žmonių gyventi Švenčionyse, čia kurti šeimas ir verslus.

Veiklos sėkmė priklauso nuo to, kaip garbingai ir sąžiningai mes elgiamės vienas su kitu, kaip priimame priešingas nuomones ir pažiūras, kaip gerbiame kitų tikėjimą ir įsitikinimus. Veiklos sėkmė vadovaujasi principu, kad „nebūna kvailų idėjų, būna tik neatrastų sprendimo būdų“.

**VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA
VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS**

TERITORIJA

Švenčionių miestas yra įsikūręs rytų Lietuvoje, Vilniaus apskrityje, šalia pasienio su Baltarusija. Švenčionys yra Švenčionių rajono savivaldybės administracinis centras, jame yra įsikūrusi Švenčionių rajono savivaldybės administracija bei kiti savivaldybės valdymo organai. Švenčionių rajono savivaldybės teritorija driekiasi šiaurės rytų Lietuvos pasienyje su Baltarusija, rajono plotas – 1 691,48 kv. km., miesto plotas - 626,77 kv. km (R1).
Švenčionių rajono savivaldybės ir Švenčionių miesto VVG teritorija

Šaltinis: <https://www.geoportal.lt/savivaldybes/svencionys>

Pagal Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) taikomas kiekybines ribas ir atsižvelgiant į tai, kad Švenčionių rajono savivaldybėje gyventojų skaičius miesteliuose ir kaimuose sudaro 38,4 proc., Švenčionių rajono savivaldybė priskiriama „pusiau kaimo“ savivaldybių kategorijai. Remiantis 2022 m. Lietuvos statistiko departamento duomenimis, Švenčionių mieste gyveno 4 368 gyventojai, tai sudarė 19,4 proc. visų Švenčionių rajono savivaldybės gyventojų (R2).

GYVENTOJAI

Švenčionyse 2022 m. gyveno 4 368 gyventojai, palyginimui 2018 m. gyveno 4 262 gyventojai (t. y. 2,5 proc. sumažėjimas). Švenčionių rajono savivaldybėje gyventojų skaičius mažėjo – 5,9 proc. Vilniaus apskrityje pastebimas gyventojų kiekio augimas: 2018 m. – 805 367 gyventojai, 2022 m. – 817 950 (t. y. 1,6 proc. augimas). Pagėgiuose pastebimas gyventojų skaičiaus mažėjimas: 2018 m. - 1 577 gyventojai, 2022 m. - 1 536 gyventojai (t. y. 2,6 proc. kritimas). Bendrai šalyje pastebimas lėtas gyventojų mažėjimas: 2018 m. – 2 808 901 gyventojai, 2022 m. – 2 805 998 gyventojai (t. y. 0,1 proc. kritimas). Verta atkreipti dėmesį, jog viena iš priežasčių, daranti įtaką neigiamiems demografiniams rodikliams, yra augantis mirtingumas, emigracija bei sumažėjęs gimstamumas.

Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategija orientuota į šias **tikslines grupes**:

4.9. konkretaus uždavinio „**Didinant** socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ tikslinė grupė:

- 1) gausios šeimos;
- 2) neįgalūs asmenys; asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai);
- 3) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benamiai, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.);
- 4) asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis;
- 5) migrantai, priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms;
- 6) nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai;
- 7) nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

4.7. konkretaus uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinė grupė:

- 1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys;
- 2) asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų;
- 3) tautinės mažumos;
- 4) mažiau galimybių turintis jaunimas;
- 5) migrantai;
- 6) apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje dirbantys asmenys;
- 7) smurtą patiriantys asmenys;
- 8) organizacijos ir asmenys, dalyvaujantys įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį.

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Demografinė apžvalga. Švenčionyse 2022 m. gyveno 4 368 gyventojai, palyginimui 2018 m. gyveno 4 262 gyventojai (t. y. 2,5 proc. augimas) (R3). Švenčionių rajono savivaldybėje gyventojų skaičius mažėjo – 5,9 proc.: 2018 m. – 23 881 gyventojas, 2022 m. – 22 478. Vilniaus apskrityje – pastebimas gyventojų kiekio augimas: 2018 m. – 805 367 gyventojai, 2022 m. – 817 950 (t. y. 1,6 proc. augimas). Šalyje, pastebimas lėtesnis gyventojų mažėjimas: 2018 m. – 2 808 901 gyventojas, 2022 m. – 2 805 998 gyventojai (t. y. 0,1 proc. mažėjimas). Tuo tarpu Pagėgiuose 2022 m. gyveno 1 536 gyventojai, kas sudarė 21,2 proc. Pagėgių savivaldybės gyventojų. Verta atkreipti dėmesį, jog viena iš priežasčių, daranti įtaką neigiamiems demografiniams rodikliams yra augantis mirtingumas, emigracija bei sumažėjęs gimstamumas (žr. 1 lentelę) (R4).

2022 m. pradžioje Švenčionių rajono savivaldybėje gyveno 2 585 vaikų iki 14 metų amžiaus (arba 11,5 proc.), 14 791 darbingo amžiaus asmuo (arba 65,8 proc.) ir 5 103 pensinio amžiaus gyventojai (arba 22,7 proc.). Lyginant su 2018 m. informacija, vaikų skaičiaus dalis Švenčionių rajono savivaldybėje sumažėjo 1,0 proc. p., darbingo amžiaus, gyventojų dalis padidėjo 0,9 proc. p., pensinio amžiaus gyventojų dalis padidėjo 0,1 proc. p. (R5). Pagėgių savivaldybėje 2022 m. gyveno 970 vaikų iki 14 m. (arba 13,4 proc.), 4 797 darbingo amžiaus gyventojai (arba 66,3 proc.) bei 1 469 pensinio amžiaus gyventojai (arba 20,3 proc.) (žr. 2 lentelę). Pastebėtina, jog Švenčionių rajono savivaldybėje gyvena daugiau darbingo amžiaus gyventojų, nei Vilniaus apskrityje bei šalyje, tai suponuoja apie gerą ekonominį potencialą ateityje.

Apibendrintai galima būtų teigti, jog nepaisant sumažėjusių vaikų dalies Švenčionių rajono savivaldybėje, rodikliai rodo, kad Švenčionių rajono savivaldybėje gyvena vis daugiau dirbti bei ekonomiką kelti galintys gyventojai.

Tačiau, kaip ir daugelis mažesnių rajonų, Švenčionių r. sav. gali susidurti su jaunų darbingo amžiaus gyventojų mažėjimu. Darbingo amžiaus asmenys išvyksta į didžiuosius šalies miestus ar užsienio valstybes, o jaunimas pabaigęs studijas nebesugrįžta gyventi į Švenčionių rajono savivaldybę. Mažėjant darbingo amžiaus asmenų skaičiui, mažėja gimstamumas. Asmenys kuria mažesnes šeimas ir daugeliu atveju tai susiję su gaunamomis pajamomis ir įsidarbinimo galimybėmis.

Lietuvoje 2022 m. pradžioje gyveno 14,9 proc. vaikų, 65,1 proc. darbingo amžiaus gyventojų ir 20,0 proc. pensinio amžiaus gyventojų. Tarp Vilniaus apskrities savivaldybių didžiausia vaikų dalimi pasižymi Vilniaus miesto savivaldybė – 17,6 proc., didžiausią dalį darbingo amžiaus gyventojų turi Šalčininkų rajono savivaldybė – 68,5 proc., o pensinio amžiaus gyventojų daugiausiai turi Ukmergės rajono savivaldybė – 22,9 proc.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018–2022 m. laikotarpiu Švenčionių rajono savivaldybėje fiksuojama neigiama natūrali gyventojų kaita (t. y. miršta daugiau žmonių nei gimsta). Pažymėtina, jog visose nagrinėjamos teritorijose natūrali gyventojų kaita padidėjo (t. y. kiekvienais metais prarandame daugiau gyventojų negu gimsta) (R6). Pagėgiuose situacija yra panaši - neigiama natūrali gyventojų kaita: 2018 m. - 29 asmenys, o 2022 m. - 89 asmenys. Verta atkreipti dėmesį, jog Pagėgiuose natūrali gyventojų kaita tapo dar neigiamesnė (žr. 3 lentelę). Nuo 2020 m. pastebimas staigus natūralios gyventojų kaitos didėjimas. Šis kylimas, tikėtina, atsirado dėl Covid-19 pandemijos.

Siekiant mažinti mirtingumą Švenčionių rajono savivaldybėje yra svarbu tobulinti sveikatos priežiūros, socialines ir viešojo saugumo paslaugas. Gyventojų mirtingumą lemia sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė, o taip pat kriminogeninė situacija, susisiekimo saugumas ir pan. Tačiau nemažiau svarbios ir teikiamos socialinės paslaugos, socialinės integracijos galimybės mieste, mažinančios socialinės rizikos žmonių atskirtį bei didinančios galimybes gyventi sveikesnį ir saugesnį gyvenimą.

Švenčionių rajono gyventojų skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo ir mažesnis atvykstančiųjų nei išvykstančiųjų gyventi svetur skaičius. Švenčionių rajono savivaldybėje neto migracija buvo neigiama visu tiriamu laikotarpiu, išskyrus 2022 m., tada neto migracija buvo teigiama – 110. Lietuvos Respublikoje 2018 m. neto migracija buvo neigiama, o nuo 2019 m. tapo teigiama. Vilniaus apskrityje neto migracija buvo teigiama visą tiriamą laikotarpį. Pagėgių savivaldybėje neto migracija buvo neigiama visu tiriamuoju laikotarpiu: 2018 m. – 221, 2022 m. – 24 (R7) (žr. 4 lentelę). Tiriamuoju laikotarpiu Švenčionių rajono savivaldybėje atvykusių žmonių skaičius išaugo 42,6 proc., o išvykusių padidėjo 1,3 proc. (R8).

Neto tarptautinės migracija rajone (kaip ir bendrai šalyje bei apskrityje) yra teigiama bei auga: 2018 m. tarptautinė migracija Švenčionių rajone buvo neigiama – 186 žmonės, o 2022 m. teigiama – 110 (R9). Šalyje bei Vilniaus apskrityje vyrauja panašios tendencijos.

Socialinės situacijos apžvalga

Socialinė atskirtis siejama su įvairiomis priežastimis – žalingais įpročiais (socialinės rizikos grupės), sveikatos sutrikimais (neįgalieji) bei skurdu.

Pagal 2022 m. Švenčionių r. savivaldybės socialinių paslaugų planą, savivaldybėje 2021 m. buvo 63 socialinę atskirtį patiriančios šeimos, o jose augo 110 vaikų (abudu šie rodikliai smarkiai nukrito, palyginus su 2016 m.: 123 ir 243 atitinkamai) (R10). Pagėgių savivaldybėje 2021 m. buvo 41 socialiniu problemu turinti šeima, o jose augo 88 vaikai. Pažymėtina, jog neigiamu aspektu Švenčionių

Švenčionių rajono savivaldybėje yra 10,1 proc. Didžiausia dalis neįgaliųjų yra darbingo amžiaus (1 469 gyv.), pensinio amžiaus – 721, o vaikų – 85. Pagėgių savivaldybėje 10,6 proc. gyventojų yra neįgalūs: 715 suaugę asmenys ir 88 vaikai (R11). Augantis neįgaliųjų asmenų kiekis suponuoja, jog išaugs pagalbos į namus, pervežimo bei namie budinčio personalo poreikis. Viena didžiausių socialinių paslaugų Švenčionių r. savivaldybėje bei visoje šalyje išlieka vaiko globa (rūpyba). Pagėgių savivaldybėje 2021 m. buvo 41 socialines problemas patiriančios šeimos, o jose augo 88 vaikai. Pažymėtina, jog Pagėgių savivaldybėje 2021 m. augo 37 vaikai su negalia. Turimais duomenimis, pagrindinė globos (rūpybos) vaikams nustatymo priežastis išlieka – vaiko nepriežiūra, netinkamas auklėjimas. Dėl tėvų ligos ar kitų sveikatos problemų 2021 m. vaikams globa (rūpyba) buvo nustatyta 2 atvejais. Per 2021 m. nauji laikinosios globos (rūpybos) atvejai nustatyti 12 vaikų, nuolatinė globa nustatyta 3 vaikams (lyginant su 2019 m., abu šie rodikliai nukrito). Šeima užima svarbiausią vietą vaiko socializacijos procese. Tai pagrindinė institucija, kurioje rengiamas žmogus pilnaverčiam gyvenimui visuomenėje, formuojamos jo dorinės nuostatos ir vertybės. Šeima yra vaiko gyvenimo pradžia, tačiau ne kiekvienas vaikas savo gyvenimą pradeda šeimoje. Dažniausiai likę be tėvų vaikai apgyvendinami pas artimus giminaičius, rečiau – pas svetimus asmenis ar budinčius globėjus, įvaikinimo atvejai dar retesni. 2021 m. buvo įvaikinti 2 vaikai, palyginimui 2020 m. buvo įvaikinti 0 vaikų, tuo tarpu 2017 m. – 2.

2021 m., Lietuvos statistikos departamento duomenimis policijoje buvo užregistruota 714 pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje (2020 m. – 740, 2019 m. – 716). Nors smurto artimoje aplinkoje sumažėjo, tačiau moterys vis dar dažniau patiria smurtą, tiriamuoju laikotarpiu apie 70 proc. smurto artimoje aplinkoje atveju, moterys būdavo nukentėjusioji pusė.

Vienas iš kertinių aspektų didinantis globojamų asmenų įtrauktį bei visuomenės priėmimą yra perėjimas nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų. Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija sudarė veiksmų planą - žemėlapi. Strateginis žemėlapio tikslas – parengti žmonių su negalia globos deinstitutionalizacijos strategiją, kurios pagrindu regionuose bus įgyvendinamas tolygus, tvarus ir žmogaus teisėmis grįstas perėjimas nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų. Pažymėtina, jog Pagėgių savivaldybėje sumažėjo trumpalaikės socialinės globos gavusiųjų asmenų skaičius.

Neįgaliųjų teisių konvencijos 19 straipsnyje „Savarankiškas gyvenimas ir įtrauktis į bendruomenę“ įtvirtinta, kad visi žmonės su negalia turi lygias teises gyventi savarankiškai ir būti įtraukti į bendruomenę, laisvai priimti sprendimus ir kontroliuoti savo gyvenimą. Konvencijos nuostatos apibrėžia ne tik žmonių su negalia teises, bet ir bendruomenės, plačiosios visuomenės ir valdžios institucijų atsakomybę sudaryti sąlygas šioms teisėms įgyvendinti. Tai, kad pati ES ratifikavo konvenciją, suteikė jai ypatingą vaidmenį užtikrinti, kad ES struktūrinė parama būtų naudojama žmonių su negalia globos deinstitutionalizacijai remti.

Higienos instituto sveikatos statistikos portale skelbiamais duomenimis, Švenčionių rajono savivaldybėje 2020 m. gyveno 358 darbingo amžiaus (18-64 m.) asmenys, sergantys bei turintys protinį atsilikimą ir psichologinės raidos sutrikimus (toliau - intelekto ir (ar) psichikos negalią turintys asmenys).

Už socialinių paslaugų teikimą gyventojams atsakingas Švenčionių r. sav. Socialinės paramos skyrius. Savivaldybėje pagrindinė socialinių paslaugų įstaiga yra Švenčionių Socialinių paslaugų centras (R12).

Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūra yra patenkinama, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus, patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams. Šios įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių įstaigų materialinei bazei gerinti.

Ekonominė apžvalga

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis apibūdina nedarbo lygį nagrinėjamoje teritorijoje. Švenčionių r. savivaldybėje 2022 m. nedarbo lygis siekė 9,1 proc., didesnis nei Vilniaus apskrityje (8,9 proc.) ir šalyje (9,0 proc.) (R13). Palyginus su 2018 m. lygiu, nedarbo lygis Švenčionių rajone nukrito 0,7 proc. p. Lietuvoje augimas siekė 0,5 proc. p., o apskrityje 1,3 proc. p. (žr. 5 lentelę). Taigi, Vilniaus apskrities augimas buvo sparčiausias iš visų nagrinjamų teritorijų. Tuo tarpu Pagėgių savivaldybėje 2022 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis siekė 7,7 proc., palyginimui 2018 m. - 9,1 proc. (t. y. nedarbo lygis sumažėjo 1,4 proc. p.).

2021 m. Švenčionių rajone buvo 8 600 (37,4 proc.) užimtų gyventojų (R14) ir 1 534,3 (6,7 proc.) bedarbių (R15). Šalies mastu Švenčionių rajono padėtis buvo nebloga, nes vidutiniškai Lietuvoje buvo daugiau užimtų (48,7 proc.) gyventojų, bet daugiau bedarbių (8,0 proc.), panaši situacija buvo ir apskrityje (55,9 proc. užimtų gyventojų bei 7,8 proc. bedarbių) (R16).

Norėdama padidinti užimtumą, Švenčionių rajono savivaldybė, parengė užimtumo didinimo programą. Švenčionių rajono savivaldybės 2023 m. užimtumo didinimo programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 16 punktu, 7 straipsnio 18 punktu, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 17 ir 48 straipsniais, Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. A1-257 „Dėl Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. A1-911 redakcija).

Programa atitinka Švenčionių rajono savivaldybės 2022-2024 metų strateginio veiklos plano Švenčionių rajono savivaldybės ekonominės aplinkos ir investicijų programoje numatytus tikslus, susijusius su asmenų užimtumo didinimu.

Programos tikslai:

- sudaryti galimybę sunkiai integruojantiems į darbo rinką bedarbiams įsidarbinti, siekiant pagal galimybes įsitvirtinti darbo rinkoje ir užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų;
- mažinti socialinę įtampą ir atskirtį tarp bendruomenės narių;
- atnaujinti darbo ieškančių asmenų darbinius įgūdžius;
- padidinti bedarbių galimybę susirasti nuolatinį darbą;
- didinti darbo ieškančių darbingo amžiaus asmenų užimtumą.

Pirmenybė dalyvauti Programoje bus teikiama bedarbiams, praradusiems darbinius įgūdžius dėl ilgalaikio nedarbo, dėl įvairių socialinių priežasčių negalintiems ilgą laiką susirasti darbo ir dėl to atsidūrusiems sunkioje materialinėje padėtyje.

Pagalbinius darbus organizuoja Švenčionių rajono savivaldybė (toliau – savivaldybė), pavesdama juos vykdyti Švenčionių rajono savivaldybės administracijos seniūnijoms.

Programos lėšų paskirstymas darbdaviams tvirtinamas Švenčionių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.

Programoje dalyvaujančių asmenų skaičius nustatomas atsižvelgiant į esamą programos finansavimą, gyventojų skaičių ir pagalbinių darbų poreikį seniūnijose.

Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų Švenčionių rajone 2021 m. rugpjūčio mėn. – 11,0 proc. (tuo pačiu laikotarpiu Vilniaus apskrityje – 11,5 proc.), 2022 m. rugpjūčio mėn. bedarbių procentas Švenčionių rajone – 8,3 proc. (tuo pačiu laikotarpiu Vilniaus apskrityje – 8,8 proc.). Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų Švenčionių rajone 2021 m. – 11,8 proc. (tuo pačiu laikotarpiu Vilniaus apskrityje – 13,0 proc.), 2022 m. – 9,6 proc. (tuo pačiu laikotarpiu Vilniaus apskrityje – 9,0 proc.). Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus klientų aptarnavimo departamento aptarnaujamoje teritorijoje 2021 m. rugsėjo 1 d. minėtoje teritorijoje įregistruoti 61 183 bedarbiai kurie sudarė 11,5 proc. nuo visų Vilniaus apskrityje gyvenančių darbingo amžiaus gyventojų. Minėtai datai nedarbas 1 proc. punktu mažesnis nei prieš metus. 2022 m. rugsėjo 1 d. minėtoje teritorijoje įregistruota 45260 bedarbių, kurie sudarė 8,8 proc. nuo visų Vilniaus apskrityje gyvenančių darbingo amžiaus gyventojų. Minėtai datai nedarbas 2,7 proc. punktu mažesnis nei prieš metus.

Bedarbių skaičius Švenčionių rajono savivaldybėje: 2021 metų pabaigoje Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Vilniaus klientų aptarnavimo departamento Švenčionių skyriuje (toliau – Užimtumo tarnyba) buvo įregistruota 1 340 bedarbių, 2022 m. pabaigoje bedarbių skaičius – 1 332. Lyginant su 2021 metais skaičius sumažėjo 8 bedarbiais. Tikslinės grupės siuntimas dalyvauti Programoje: savivaldybės ir (ar) NVO darbuotojai, seniūnijos, kurioje gyvena asmuo, seniūnas, šeimos atvejo vadybininkai, socialiniai darbuotojai nustatę, kad asmeniui tikslinga dalyvauti užimtumo didinimo programoje, nukreipia jį į Užimtumo tarnybą, arba Užimtumo tarnyba pati nustačiusi, kad asmeniui tikslinga dalyvauti Programoje, su asmeniu sudaro individualaus užimtumo veiklos planą, kaip numatyta Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. A1-394 „Dėl Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“, 34 punkte, kuriame numato dalyvavimą Programoje ir siunčia Programos 9.1 – 9.10. punktuose nurodytus asmenis pas Priemonių koordinatorių, o darbo rinkai besirengiančius asmenis – pas Atvejo vadybininką.

Programa finansuojama iš valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams lėšų ir iš Savivaldybės biudžeto lėšų

Pagal 2021-2027 m. Švenčionių rajono savivaldybės strateginį plėtros planą, savivaldybėje dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas, kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių. Smulkaus ir vidutinio verslo sektoriuje Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. Šis sektorius reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas. 2020 m. pradžioje smulkaus ir vidutinio verslo įmonės Švenčionių r. sav. sudarė 99,6 proc. (šalyje – 99,5 proc.) visų veikiančių įmonių. 2020 m. pradžioje Švenčionių r. sav. buvo tik viena didelė įmonė, turinti daugiau nei 1 000 darbuotojų.

2020 m. pradžioje absoliuti dauguma Švenčionių r. sav. veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 9 darbuotojų), jos sudaro 82,8 proc. visų Švenčionių r. sav. veikiančių ūkio subjektų. Mažų įmonių (nuo 10 iki 49 darbuotojų) Švenčionių r. sav. buvo 13,1 proc., vidutinių įmonių (nuo 50 iki 249 darbuotojų) – 3,8 proc., didelių įmonių (1 000 ir daugiau darbuotojų) – 0,3 proc. Vertinant įmones pagal darbuotojų skaičių, išskiriama, jog 1-oje didelėje Švenčionių r. sav. įmonėje dirba beveik pusė visų darbuotojų (49,2 proc.).

Stambiausios įmonės Švenčionių r. sav. įmonės:

- UAB „Intersurgical“ – tai pasaulinė plataus medicininių gaminių asortimento, skirto kvėpavimo takams, kūrėja, gamintoja ir tiekėja (2020 m. spalio mėn. duomenimis – 2 492 darbuotojai).
- UAB „SK Design“ – baldų gamybos įmonė (2020 m. spalio mėn. duomenimis – 164 darbuotojai).
- UAB „Švenčionių vaistažolės“ – vienas seniausių vaistažolių perdirbimo fabrikų Baltijos šalyse ir Europoje, veikiantis ir nuoselėiantis tradicijas daugiau nei šimta metų (2020 m. spalio mėn. duomenimis – 103 darbuotojai).

Švenčionių r. sav. 2020 m. pradžioje daugiausia veikiančių ūkio subjektų pagal ekonominės veiklos klasifikatorių buvo šiose srityse: didmeninė ir mažmeninė prekyba bei variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veikla (19,0 proc., šalyje – 23,1 proc.);

- apdirbamoji gamyba (10,4 proc., šalyje – 7,5 proc.);
- statyba (8,6 proc., šalyje – 8,4 proc.);
- žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė (7,0 proc., šalyje – 2,2 proc.);
- transportas ir saugojimas (6,8 proc., šalyje – 8,0 proc.);
- profesinė, mokslinė ir techninė veikla (6,2 proc., šalyje – 10,6 proc.);
- švietimas (6,0 proc., šalyje – 3,7 proc.).

2022 m. duomenimis, Švenčionių rajono savivaldybėje veikė 424 ūkio subjektai, kai 2018 m. – 379 ūkio subjektai (t. y. per tiriamą laikotarpį veikiančių ūkio subjektų skaičius padidėjo 11,9 proc.). Vilniaus apskrityje 2022 m. veikė 46 282 ūkio subjektai, 2018 m. – 41 624 ūkio subjektai (t. y. 11,2 proc. augimas). Lietuvoje veikiančių ūkio subjektų skaičius padidėjo 9,0 proc. Tuo tarpu Pagėgių savivaldybėje 2022 m. veikė 166 ūkio subjektai, kai 2018 m. – 162 (t. y. per tiriamą laikotarpį veikiančių ūkio subjektai padaugėjo 2,5 proc.). Pažymėtina, jog Švenčionių r. savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius augo sparčiausiai iš visų nagrinėtų teritorijų (žr. 6 lentelę).

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ			
STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Dauguma socialines paslaugas teikiančių įmonių ir organizacijų yra susitelkusios Švenčionių miesto teritorijoje	1.	Augantis vaikų, kuriems pirmą kartą nustatyta negalia, skaičius
2.	Mažėjantis socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius	2.	Inovatyvių, šiuolaikinių sprendimų trūkumas teikiant viešąsias paslaugas, gerinant viešąją infrastruktūrą
3.	Įgyvendinama jaunimo politika, veikia atvirosios jaunimo erdvės	3.	Renginių, veiklų (ne tik mokiniams, bet ir vyresniam jaunimui) trūkumas
4.	Dominuoja smulkus ir vidutinis verslas bei aukštesnis nei šalyje ir apskrityje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus augimas	4.	Sparčiau nei šalyje mažėjantis gyventojų skaičius
GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
1.	Savanorių, NVO, bendruomenių įtraukimas į socialinių paslaugų teikimą	1.	Nepakankamas socialinių paslaugų prieinamumas skatins socialinės atskirties didėjimą ateityje
2.	Skatinti socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų, marginalių gyvenamųjų bendruomenių ir neįgaliųjų socialinę integraciją bei užimtumą	2.	Blogėjanti gyventojų fizinė ir psichinė sveikata dėl patiriamo streso, mažo fizinio aktyvumo, žalingų įpročių ir kitų priežasčių
3.	Skatinti nedirbančių, nestudijuojančių, nesimokančių ir neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų mokymus bei integraciją į darbo rinką	3.	Ekstremalių situacijų, pandemijų neigiama įtaka socialinės paramos sektoriui (darbo netekę asmenys, didesnis socialinių išmokų poreikis)
4.	Galimybė gauti reikiamas ir įvairiapuses socialines paslaugas kuo arčiau savo gyvenamosios vietos ar namuose	4.	Ekonominiai rodikliai, atsiliekantys nuo šalies ir apskrities ekonominių rodiklių, ateityje gali lemti didėjančius rajono ir šalies ekonominius skirtumus

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1. TIKSLAS – Skatinti ir plėsti socialinę ir ekonominę integraciją ir modernizuoti bei plėtoti socialinę infrastruktūrą.
VPS tikslo pagrindimas: Socialinė ir ekonominė plėtra yra dvejų svarbių aspektų, siejamų su visuomenės gerove ir progreso, sąveika. Socialinė plėtra susijusi su žmonių gyvenimo kokybės, gerovės ir socialinės padėties pagerinimu, o ekonominė plėtra siekiama užtikrinti tvarų ekonominį augimą ir išteklių efektyvų naudojimą. Socialinė plėtra apima įvairius veiksmus ir politikos sritis, kurių tikslas yra skatinti socialinį teisingumą, lygybę, socialinę įtrauktį ir žmonių teises. Tai gali apimti švietimo ir mokymo programas, sveikatos priežiūros paslaugas, socialinę paramą pažeidžiamoms grupėms, aprūpinimą būstu ir infrastruktūra, kultūrinės veiklos skatinimą bei kitas iniciatyvas, kurios padeda užtikrinti visuomenės gerovę. Socialinė plėtra yra glaudžiai susijusi su socialine politika, kurios tikslas yra formuoti politines ir institucines priemones, skirtas pagerinti žmonių gyvenimo sąlygas ir užtikrinti socialinę gerovę. Ekonominė plėtra yra susijusi su ekonomikos augimu, darbo vietų kūrimu, išteklių naudojimo efektyvumu ir ekonominės veiklos plėtra. Tai apima investicijas, verslo veiklą, prekybą, inovacijas ir kitas ekonomikos veiklas, kurios skatina gamybos ir paslaugų sektorių augimą bei tvarų ekonominį progresą. Ekonomikos plėtra padeda kurti darbo vietas, didinti pragyvenimo lygį, skatina investicijas į infrastruktūrą ir technologijas, kurios daro įtaką visos visuomenės gerovei. Socialinė ir ekonominė plėtra yra glaudžiai tarpusavyje susijusios. Ekonomikos augimas gali suteikti daugiau išteklių socialinės plėtros iniciatyvoms finansuoti, taip pat kurti darbo vietas ir pagerinti žmonių pragyvenimo lygį. Be to, socialinės priemonės ir politika gali padėti sumažinti socialinę nelygybę, skatinti lygybę ir teisingumą, kurie yra svarbūs ekonominei plėtrai ir stabilumui. Atlikus Švenčionių miesto situacijos analizę, pasitarus su miesto gyventojais bei veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovais, manome, tokios plėtros procesus galima skatinti keliais būdais: 1. Investuoti į neformalų švietimą, mokymą ir mokymąsi 2. Skatinti verslumą ir darbo vietų kūrimą 3. Plėsti infrastruktūrą. Infrastruktūros plėtojimas yra labai svarbus socialinės atskirties mažinimo veiksnys 4. Skatinti socialinį teisingumą ir lygybę VPS tikslas visiškai atitinka Švenčionių miesto vystymosi poreikius ir galimybes, kurie buvo apibrėžti atliekant situacijos analizę (informacijos ir dokumentų analizę, el. paštu ir susitikimų metu pateiktų idėjų vertinimą).

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
Tikslas: Skatinti ir plėsti socialinę ir ekonominę integraciją ir modernizuoti bei plėtoti socialinę infrastruktūrą. Socialinė ir ekonominė plėtra yra dvejų svarbių aspektų, siejamų su visuomenės gerove ir progreso, sąveika. Socialinė plėtra susijusi su žmonių gyvenimo kokybės, gerovės ir socialinės padėties pagerinimu, o ekonominė plėtra siekiama užtikrinti tvarų ekonominį augimą ir išteklių efektyvų naudojimą. Geresnė: Tikslas siekia naudoti platesnei gyventojų grupei. Taip pat tikslas siekia ne tik veiklos plėtrą, tačiau taip pat ir infrastruktūros modernizavimą/tobulinimą.	Tikslas: Pertvarkyti socialinės paramos sistemas, siekiant padidinti jų veiksmingumą ir užtikrinti socialinį teisingumą. Tikslo siekiama skatinti aktyvų socialinį įsitraukimą ir teikti reikiamą paramą tiems, kuriems jos labiausiai reikia, siekiant mažinti socialinę atskirtį ir skurdo lygį. Geresnis: tikslas labiau orietuotas į socialinės paramos gavėjus, jie, įgyvendinat tikslą, gaus tiesioginę naudą. Blogesnis: labai siaura tikslinė grupė, orientuota tik į socialinės paramos gavėjus. Taip pat tikslas orietuotas daugiau į veiklas, bet ne į infrastruktūrą, kurią būtina tobulinti.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023)	Siekiami reikšmė (2027)
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtos (BIVP) projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis / proc	0	40
2.	Į vietos plėtos strategijos veiksmų įgyvendinimą įtrauktų asmenų skaičius, žm	0	371
3.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos / skaičius	0	3

1.1 UŽDAVINYS – Siekti efektyviai spręsti socialines, ekonomines ir aplinkosaugines problemas Švenčionių mieste, kuriant partnerystės ir bendradarbiavimo ryšius tarp sektorių.
Skatinti verslumą ir darbo vietų kūrimą. Kiekviena nauja darbo vieta, kuri sukurta, padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie socialinės ir ekonominės plėtos. Vietos plėtos strategija siekiame kurti ir plėtoti socialinio verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Tai naujas dalykas ne tik Švenčionių miesto bendruomenėms ir verslo atstovams, bet ir visai Lietuvai. Tikimės, kad socialinis verslas nebus tik priemonė darbo vietų kūrimui, tačiau bus pagrindinė priemonė, daranti socialinį poveikį, t.y. socialinio verslo vystymas, jo rezultatai darys poveikį Švenčionių miesto pažeidžiamoms grupėms ir padės spręsti jų problemas ir (arba) prisidės prie jų problemų sprendimo, t.y. sukurti socialiniai verslai rūpinsis tiek socialine, tiek ekonomine miesto pažeidžiamų grupių gerove, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir pan., arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti. Plėsti infrastruktūrą. Infrastruktūros plėtojimas yra labai svarbus socialinės atskirties mažinimo veiksnys. Siekiant gerinti gyvenimo sąlygas ir mažinti socialinę atskirtį privalome užtikrinti, kad ji būtų prieinama visiems. Siekiant efektyviai spręsti numatytas problemas planuojama įgyvendinti šias priemones: -Skatinti bendruomenės dalyvavimą ir įsitraukimą, skiriant dėmesį vietos gyventojų organizacijoms, verslui, nevyriausybiniams organizacijoms ir viešajai valdžiai. -Kūrybiškai planuoti miesto infrastruktūros plėtrą, atsižvelgiant į socialinius ir ekonominius veiksnius bei aplinkosaugos aspektus. -Skatinti visuomenės informuotumą ir sąmoningumą dėl socialinių, ekonominių ir aplinkosaugos klausimų. Uždavinys atitinka visas numatytas stiprybes ir silpnības, kadangi šiuo uždaviniu bus siekiama tiek socialinės, tiek ekonominės naudos gyventojams.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023)	2024	2025	2026	2026	2027	2028	Siekiami reikšmė
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai / skaičius	0	1	2					3
2.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios) / įmonės	0	1	2					3
3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0		2		1			3

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Uždavinys: Siekti efektyviai spręsti socialines, ekonomines ir aplinkosauges problemas Švenčionių mieste, kuriant partnerystės ir bendradarbiavimo ryšius tarp sektorių. Geresnis: Bendradarbiavimas tarp nevyriausybinių, privataus ir viešojo sektoriaus leis suartinti interesus, identifikuoti prioritetines problemas ir pasiekti geresnių rezultatų bendrosioms miesto plėtros priemonėms. Blogesnis: Įgyvendinant bendradarbiavimą, gali kilti įvairių interesų grupių ir sektorių prioritetų skirtumų.	Uždavinys: Skatinti socialinių įmonių plėtrą ir investicijas į miesto ekonomiką. Geresnis: Socialinės įmonės dažnai yra kūrybingos ir inovatyvios, siekdamos rasti naujus būdus spręsti socialines problemas. Investicijos į šias įmones gali skatinti naujų idėjų, programų ir projektų kūrimą, kurie gali turėti teigiamą poveikį miesto socialinei ir ekonominei plėtrai. Blogesnis: Socialinės įmonės orientuotos daugiau į didesnę naudą sau nei gyventojams. Dauguma socialinių įmonių turi socialines misijas, tačiau jų pelningumas (tuo pačiu gali būti ir nauda visuomenei) yra ribotas, taip pat ši alternatyva yra orientuota į mažesnę visuomenės dalį ir skirta daugiau asmenims ieškantiems darbo. Alternatyva orientuojasi daugiau į ekonominę naudą nei į socialinį poveikį.

1.2 UŽDAVINYS – Skatinti integruotų paslaugų taikymą ir įgyvendinimą, plečiant socialines ir ekonomines paslaugas.
Integruotos paslaugos leidžia geriau koordinuoti ir suderinti skirtingas socialines ir ekonomines paslaugas, teikiant jas vienoje vietoje arba vienu metu. Tai padidina paslaugų efektyvumą ir prieinamumą vietos gyventojams, palengvindamas naudojimąsi paslaugomis ir informacijos sklaidą. Integruotos paslaugos siekia ne tik spręsti konkrečias problemas, bet ir pažvelgti į jų šaltinius bei atskleisti pagrindines priežastis. Tai leidžia efektyviau ir sistemingiau spręsti socialines ir ekonomines problemas, padedant žmonėms įveikti iššūkius ir pasiekti gerovę. Tokios paslaugos reikalauja bendradarbiavimo ir partnerystės tarp skirtingų paslaugų teikėjų, institucijų ir bendruomenių. Toks bendradarbiavimas kuria stipresnę ir efektyvesnę paslaugų sistemą, kuri atitinka vietos gyventojų poreikius ir užtikrina tvarų socialinį ir ekonominį vystymąsi. Integruotos paslaugos yra orientuotos ne tik į vieną sritį, bet ir į visumą, įtraukiant sveikatos priežiūros paslaugas, socialinę paramą, ugdymą, darbo jėgos rinkos priemones ir kt. Uždavinys atitinka visas numatytas stiprybes ir Silpnynes, kadangi šiuo uždaviniu bus siekiama tiek socialinės, tiek ekonominės naudos gyventojams.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2026	2027	2028	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0		4	4		2			10

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Uždavinys: Skatinti integruotų paslaugų taikymą ir įgyvendinimą, plečiant socialines ir ekonomines paslaugas. Geresnė: Integruotos priemonės orientuojasi į ilgalaikį ir tvarų socialinės ir ekonominės integracijos rezultatų pasiekimą, taip pat padeda skatinti socialinę ir ekonominę integraciją socialiai pažeidžiamiems asmenims ar socialiai atskirtoms grupėms. Blogesnė: Integruotų priemonių taikymas reikalauja didesnių resursų ir išteklių, dėl šios priežasties reikalingas didesnis finansavimas.	Uždavinys: Socialinių iniciatyvų modernizavimas ir plėtra. Geresnė: Modernizuotos socialinės iniciatyvos gali padėti geriau panaudoti turimus išteklius ir resursus. Modernios iniciatyvos dažnai siekia didelio poveikio ir ilgalaikio tvarumo. Blogesnė: Socialinių iniciatyvų modernizavimas gali susidurti su sistemomis, kurios yra neprisitaikę prie pokyčių. Taip pat toks modernizavimas reikalauja organizacijos pokyčių iš vidaus, todėl ne visada yra pasiekiami ir turi didelę riziką. Naujų technologijų arba inovacijų įvedimas gali būti sunkus procesas, ypač jei organizacijai trūksta techninių žinių arba išteklių.

2. TIKSLAS. Didinti Švenčionių miesto gyventojų saugumą, atsparumą ir pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, stiprinant civilinės saugos žinias ir praktinius įgūdžius.
--

Gyventojų civilinės saugos švietimas apima priemones ir veiklas, skirtas stiprinti visuomenės žinias, praktinius gebėjimus ir pasirengimą tinkamai elgtis ekstremaliųjų situacijų, nelaimių ar kitų grėsmių metu. Šios veiklos apima informacijos sklaidą, mokymus, praktinius užsiėmimus bei kitus edukacinius sprendimus, kurie padeda gyventojams pasiruošti galimoms krizėms.

Tvart Švenčionių miesto plėtra yra glaudžiai susijusi su bendruomenės gebėjimu greitai ir atsakingai reaguoti į įvairias grėsmes. Todėl civilinės saugos stiprinimas yra svarbi priemonė, padedanti gyventojams apsaugoti save, savo artimuosius ir aplinką bei išlaikyti bendruomenės stabilumą sudėtingų situacijų metu.

Edukacinės ir prevencinės veiklos, apimančios teorinius mokymus, situacijų modeliavimą ir praktinių įgūdžių lavinimą, prisideda prie gyventojų saugumo didinimo, efektyvesnio reagavimo į krizes ir atsparumo klaidinančiai informacijai stiprinimo. Nors Švenčionys mieste bendruomeniškumas skatinamas įvairiomis socialinėmis ir kultūrinėmis iniciatyvomis, kryptingas civilinės saugos kompetencijų ugdymas išlieka itin aktualus.

Svarbu užtikrinti, kad civilinės saugos žinios būtų prieinamos visiems gyventojams, ypatingą dėmesį skiriant socialinę atskirtį patiriantiems ir labiau pažeidžiamiems asmenims. Įgytos žinios ir praktiniai gebėjimai padės šioms grupėms geriau pasirengti galimoms grėsmėms, aktyviau įsitraukti į bendruomenines veiklas bei sumažins jų pažeidžiamumą krizinių situacijų metu.

Civilinės saugos švietimo veiklos skirtos visiems vietos plėtros strategijos teritorijoje gyvenantiems asmenims, ypatingą dėmesį skiriant gyventojams, kurie dėl amžiaus, negalios ar socialinių aplinkybių yra jautresni krizinių situacijų poveikiui. Bus siekiama sudaryti vienodas galimybes kiekvienam Švenčionių miesto gyventojui įgyti svarbių civilinės saugos žinių ir prisidėti prie saugesnės bei atsparesnės bendruomenės kūrimo.

Įgyvendinant civilinės saugos švietimo veiklas bus siekiama stiprinti bendruomenės atsparumą, mažinti informacijos ir praktinių įgūdžių stoką bei skatinti atsakingą gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms.

Pagrindiniai Švenčionys miesto gyventojų poreikiai civilinės saugos srityje:

- stiprinti praktinius veiksmų ekstremaliųjų situacijų metu ir pirmosios pagalbos suteikimo įgūdžius;
- didinti gyventojų pasirengimą evakuacijai bei supažindinti su krizių valdymo principais;
- ugdyti individualų pasirengimą ir bendruomenės atsparumą grėsmėms, įskaitant atsparumą dezinformacijai;

• užtikrinti, kad informacija ir mokymai būtų prieinami įvairioms tikslinėms grupėms, pritaikant komunikacijos būdus ir aplinką asmenims su negalia, senjorams bei kitiems gyventojams.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
Tikslo 1 alternatyva (PASIRINKTA) – stiprinti civilinės saugos žinias ir gyventojų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms įgūdžius Švenčionių mieste. Geresnė: Tikslas didina Švenčionių miesto bendruomenės saugumą, nes apjungia teorinį švietimą ir praktinius mokymus. Gyventojai mokosi pirmosios pagalbos, evakuacijos ir reagavimo į nelaimės veiksmų, todėl geba tinkamai veikti ekstremalių situacijų metu. Į veiklas įtraukiamos ir pažeidžiamos visuomenės grupės, taip mažinant socialinę atskirtį ir stiprinant miesto atsparumą krizėms. Blogesnė: Praktinių mokymų organizavimas reikalauja daugiau finansinių, žmogiškųjų ir organizacinių išteklių – reikalinga įranga, specialistai ir pritaikytos patalpos. Taip pat šio tikslo rezultatus sunkiau įvertinti, nes reali nauda dažniausiai atsiskleidžia tik ekstremalių situacijų metu.	Tikslo 2 alternatyva – vykdyti civilinės saugos informavimo ir viešinimo kampanijas Švenčionių mieste. Geresnė: Informacijos sklaida per straipsnius, lankstinukus ir skaitmenines priemones leidžia greitai pasiekti didelę dalį Švenčionių miesto gyventojų. Ši priemonė reikalauja mažesnių finansinių ir organizacinių išteklių, nes nereikia organizuoti praktinių mokymų ar specialių užsiėmimų. Blogesnė: Vien informacinės kampanijos nesuteikia praktinių pasirengimo įgūdžių, todėl ekstremalių situacijų metu gyventojams gali būti sudėtinga tinkamai reaguoti. Taip pat sunkiau įtraukti socialiai jautrias grupes, o realus miesto pasirengimas nelaimėms padidėtų tik minimaliai.

Rezultato rodiklio pavadinimas		Pradinė	Siekiamą
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyvių, kurie dalyvaudami gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose įgijo įgūdžių, dalis / proc	0	95

2.1. UŽDAVINYS. Didinti Švenčionių miesto bendruomenės atsparumą ir pasirengimą krizėms per aktyvų civilinės saugos švietimą.

Stiprinti Švenčionių miesto gyventojų savisaugos kultūrą, ugdyti praktinius veiksmų ekstremaliųjų situacijų metu įgūdžius ir užtikrinti civilinės saugos žinių prieinamumą visiems gyventojams, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamoms grupėms.

Švenčionių miesto bendruomenės atsparumo didinimas siekia kurti saugią aplinką, kurioje kiekvienas gyventojas žinotų, kaip elgtis krizės atveju. Uždavinys apima gyventojų informavimą, praktinį pasirengimą ir socialinę įtrauktį, stiprinant bendrą miesto saugumą.

Pagrindiniai tikslai:

Švietimas ir praktinis pasirengimas – suteikti žinių apie galimas grėsmes ir ugdyti praktinius įgūdžius: pirmosios pagalbos teikimą, evakuaciją, elgesį oro pavojaus metu. Mokymai orientuojami į praktines užduotis ir simuliacijas.

Socialinė įtrauktis – užtikrinti, kad civilinės saugos informacija ir mokymai būtų prieinami visiems gyventojams, ypač socialinę atskirtį patiriantiems ar specialiųjų poreikių turintiems asmenims.

Bendruomeniškumas ir savitarpio pagalba – skatinti kaimynystės bendradarbiavimą, tarpusavio pasitikėjimą ir vietos bendruomenių pasirengimą veikti krizės situacijose.

Šie elementai stiprina gyventojų saugumą ir prisideda prie atsparios bei saugios Švenčionių miesto bendruomenės kūrimo.

Uždavinys įgyvendinamas pagal 2022–2030 m. Viešojo valdymo plėtos programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 veiklą „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ (Civilinės saugos švietimas). Siekiama organizuoti praktinius mokymus, simuliacijas, rengti edukacines priemones ir užtikrinti informacijos sklaidą, įtraukiant ne mažiau kaip 30 proc. pažeidžiamų visuomenės grupių dalyvių.

Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą
Bendruomenės inicijuotos vietos plėtos projektų veiklų dalyviai, dalyvavę gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose, asm.	0	0	0	0	0	100	0	0	100

Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą
Bendruomenės inicijuotos vietos plėtos projektų veiklų dalyvių, kurie, dalyvaudami gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose, įgijo įgūdžių, dalis, proc.	0	0	0	0	0	95	0	0	95

2.1. Uždavinio 1 alternatyva	2.1. Uždavinio 2 alternatyva
UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA (PASIRINKTA) – stiprinti Švenčionių miesto bendruomenės pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, plėtojant civilinės saugos švietimą ir praktinius įgūdžius. Privalumai: šis uždavinys skirtas įvairių gyventojų grupių įtraukimui, siekiant, kad civilinės saugos žinios ir pasirengimo įgūdžiai būtų prieinami tiek aktyviems bendruomenės nariams, tiek pažeidžiamiems asmenims – senjorams, žmonėms su negalia ar socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams. Didelis dėmesys skiriamas praktiniams mokymams, simuliacijoms ir aiškiai, visiems suprantamai informacijos sklaidai. Tai padeda stiprinti bendruomeniškumą, tarpusavio pagalbą ir gyventojų atsparumą krizėms. Trūkumai: uždavinio įgyvendinimas priklauso nuo aktyvaus gyventojų dalyvavimo ir sklandaus institucijų bendradarbiavimo. Praktinių mokymų, socialinės įtraukties ir informavimo veiklų koordinavimas reikalauja nuoseklaus savivaldybės, bendruomeninių organizacijų ir specialiųjų tarnybų bendro darbo, todėl gali kilti organizacinių ir administracinių iššūkių.	UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA – vykdyti Švenčionių miesto gyventojų informavimą apie civilinės saugos grėsmes ir pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms. Privalumai: šis uždavinys leidžia greitai pasiekti didelę dalį Švenčionių miesto gyventojų pasitelkiant įvairius informacijos sklaidos kanalus – vietinę žiniasklaidą, socialinius tinklus, informacinius stendus ir viešinimo priemones. Jam įgyvendinti reikia mažesnių finansinių ir organizacinių išteklių, nes pagrindinis dėmesys skiriamas informacijos pateikimui visuomenei. Trūkumai: šis modelis daugiausia grindžiamas pasyviu informacijos gavimu, todėl nepakankamai ugdo praktinius gyventojų pasirengimo įgūdžius. Vien informavimo priemonės neužtikrina, kad gyventojai gebėtų tinkamai veikti realios krizės metu, ypač pažeidžiamų grupių atveju. Taip pat sudėtinga įvertinti, ar perduota informacija buvo suprasta ir galėtų būti pritaikyta praktikoje.

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIĄ STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Miesto situacijos ir gyventojų poreikių analizė – vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų, todėl, siekiant išsiaiškinti vietos gyventojų požiūrį į miesto situaciją, sužinoti pagrindines problemas bei lūkesčius, miesto VVG daug dėmesio skyrė miesto gyventojų ir organizacijų poreikiams iširti.

Miesto gyventojų poreikių išsiaiškinimas ne tik aktyvina miesto gyventojus, bet ir, įtraukiant tikslinių grupių žmones, padeda priimti teisingus strateginius sprendimus. Šis vietos plėtros strategijos rengimo etapas yra vienas svarbiausių, kadangi gyventojų poreikių tyrimas ir tai, kiek aktyviai į šį procesą bus įtraukti vietos gyventojai ir organizacijos, dideliai dalimi nulemia vietos plėtros strategijos įgyvendinimo sėkmę.

Švenčionių miesto VVG stengėsi surinkti kuo daugiau ir platesnės informacijos apie miesto žmonių poreikius, identifikuoti tikslinių gyventojų grupių problemas. Tuo pačiu buvo siekiama, kad surinkta informacija galėtų atspindėti vietos plėtros strategijos tikslinės gyventojų grupės nuomones. Tuo tikslu 2023 m. sausio 25 d. Švenčionių miesto VVG surengė informacinį renginį- diskusiją. Renginio metu buvo aptarta vietos veiklos grupės veikla bei pristatytas naujasis 2021-2027 metų finansavimo periodas.

Rengiant vietos plėtros strategiją buvo vykdomi įvairūs informacijos rinkimo, poreikių tyrimo ir viešinimo metodai:

- 1.konsultaciniai-informaciniai renginiai;
- 2.tikslinių grupių idėjų anketa;
- 3.Švenčionių rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa;
- 4.viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė;
- 5.,„Focus“ grupių organizavimas;
- 6.Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos darbo grupės (Švenčionių miesto VVG valdybos) susirinkimai;
- 7.galimų Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos uždavinių bei veiksmų pristatymo renginiai;
- 8.strategijos pristatymas visuomenei, viešas aptarimas.

Švenčionių miesto situacijos analizė ir gyventojų poreikių tyrimas buvo atliekamas kompleksiskai ir nuosekliai, vykdam šiais etapais:

1. Viešinimas. Informacija apie bendruomenių inicijuojamą vietos plėtrą miestuose ir apie 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos galimybes rengti ir įgyvendinti VVG vietos plėtros strategiją, skelbiama Švenčionių miesto VVG tinklapyje bei Švenčionių miesto VVG narės, Švenčionių rajono savivaldybės tinklapyje:

2. Tikslinių grupių idėjų anketa. Tai apklausa, kuri padėjo gauti kiekybinę informaciją ir kurios metu buvo siekiama išsiaiškinti esamą miesto socialinę-ekonominę situaciją bei gyventojų poreikius ir problemas. Buvo parengta idėjų anketa skirta Švenčionių miesto gyventojams, verslo subjektams, nevyriausybinių sektoriaus atstovams, savivaldos atstovams. Strategijos rengimo metu buvo gautos 27 projektinės idėjos, kuriose aprašomos mieste esančios problemos bei jų sprendimo būdai.

3. Konsultaciniai-informaciniai renginiai, pristatantys bendruomenių inicijuotas vietos plėtros specifiką. Buvo organizuoti trys konsultaciniai-informaciniai renginiai su tikslinėmis grupėmis. Renginių metu buvo pristatoma, kas tai yra bendruomenių inicijuota vietos plėtra, kodėl reikia rinktis ją, kokiu būdu ji įgyvendinama, kaip bendruomenių inicijuota vietos plėtra padeda spręsti visuomenės problemas. Taip pat buvo pristatoma kodėl verta įgyvendinti bendruomenių inicijuotą vietos plėtrą miestuose ir kaip tai daryti.

Renginių metu buvo informuojama, kad Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategija rengiama pagal 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos du konkrečius uždavinius:

Uždavinys 4.7 Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių

Uždavinys 4.9. Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčių asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdam integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF)

Renginių metu buvo išsamiai pristatyti ir paaiškinti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių reikalavimai, pristatytos remtinės veiklos, galimi projektų vykdytojai, VVG vietos plėtros strategijos tikslinės grupės ir siektini rezultatai. Taip pat buvo pristatyta vietos plėtros strategijos rengimo eiga, vertinimo ir tvirtinimo etapai, taip pat Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir VVG atsakomybės, įgyvendinant vietos plėtros strategiją.

Susitikimuose dalyvavo tikslinių grupių atstovai: bedarbių, neaktyvių Švenčionių miesto gyventojų, įskaitant jaunimą nuo 16 metų, socialinę atskirtį patiriančių šeimų atstovai. Siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie rengiamą vietos plėtros strategiją, į susitikimus taip pat buvo pakviesti ir juose dalyvavo verslo ir socialinių (NVO) partneriai.

4. Švenčionių savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa. Metodas, skirtas kiekybiniais duomenimis ir informacijai gauti. Savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų buvo prašoma pateikti socialinę, demografinę statistinę informaciją apie Švenčionių miesto gyventojus. Gauti duomenys suteikė VVG patikimą informaciją apie padėtį mieste. Kadangi savivaldybė negali pateikti daug duomenų tik apie miesto gyventojus (dėl duomenų apsaugos, bei bendrų su rajonu sistemų) buvo remtasi Lietuvos statistikos departamento pateikiamais duomenimis bei socialinės apsaugos bei darbo ministerijos pateikiamais duomenimis.

5. Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė. Atliekant teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizę buvo naudojama viešai internete pateikiama statistinė informacija. VVG vietos plėtros strategijos dalyje pateikiamos nuorodos į naudotus informacijos šaltinius.

6. Vietos plėtros strategijos darbo grupės susirinkimai.

Susisteminus visą informaciją, buvo apibrėžti Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos veiksmas, numatyti Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos siektini rodikliai ir Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos lėšų poreikis, įvairi kiekybinė ir kokybinė informacija. Ši informacija buvo nuolat analizuojama ir sisteminama.

7. Strategijos pristatymas 2 būdais: viešas pristatymas visuomenei, parengiant ir išspausdinant straipsnį vietinėje spaudoje ir atsiklausus gyventojus miesto VVG nare esančios savivaldybės ir kitų miesto VVG narių (juridinių asmenų) interneto svetainėse

ŠVENČIONIŲ MIESTO 2024-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

[illegible]

1.2.	Skatinti integruotų paslaugų taikymą ir įgyvendinimą, plečiant socialines ir ekonomines paslaugas.	LR valstybės biudžetas			193 022,47	86 022,47	107 000,00				386 044,93
		Savivaldybės biudžeto lėšos									
		Privačios lėšos			31 300,94	13 949,59	17 351,35				62 601,88
		Iš viso uždaviniui:			417 345,87	185 994,52	231 351,35				834 691,74
1.2.1. Veiksmas	Veiksmas: Ugdyti socialinę riziką ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų socialinius bei asmeninius gebėjimus siekiant padidinti jų motyvaciją, bei plėsti kompleksinių pslaugų teikimą jiems Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo Partneriai privalomi Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo Projektai bus atrenkami konkurso būdų pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apsręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.	Europos socialinis fondas +			107 000,00		107 000,00				214 000,00
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas			107 000,00		107 000,00				214 000,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos									
		Privačios lėšos			17 351,35		17 351,35				34 702,70
		Iš viso veiksmui:			231 351,35		231 351,35				462 702,70
1.2.2. Veiksmas	Veiksmas: Tobulinti ir plėsti bendravimo bei darbo su jaunimu iniciatyvas Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo Partneriai privalomi Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo 5) Kitų miestų Vietos veiklos grupės (įgyvendinant šį veiksmą sieksime bendradarbiauti su kitų miestų vietos veiklos grupėmis per veiklas su jaunimu)	Europos socialinis fondas +			48 685,00	48 685,00				97 370,00	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas			48 685,00	48 685,00				97 370,00	
		Savivaldybės biudžeto lėšos									
		Privačios lėšos			7 894,87	7 894,87				15 789,73	
		Iš viso veiksmui:			105 264,87	105 264,87				210 529,73	
	Veiksmas. Socialinių ryšių tarp žmonių ir organizacijų kūrimas. Tinkami pareiškėjai: 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo Partneriai privalomi	Europos socialinis fondas +			37 337,47	37 337,47				74 674,93	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas			37 337,47	37 337,47				74 674,93	
		Savivaldybės biudžeto lėšos									
		Privačios lėšos			6054,73	6054,73				12 109,45	

1.2.3.5. Veiksmas	Tinkamas (-i) partneris (-iai) 1) Ne mažiau 1 NVO (Asociacija arba VŠĮ) 2) Ne mažiau 1 kita VŠĮ ar Asociacijos 3) Ne mažiau 1 BĮ 4) privatus juridinis asmuo Projektai bus atrenkami konkurso būdų pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apsręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.	Iš viso veiksmui:			80 729,66	80 729,66					161 459,31
	2. TIKSLAS. Didinti Švenčionių miesto gyventojų saugumą, atsparumą ir pasirengimą ekstremalioms situacijoms, stiprinant civilinės saugos žinias ir įgūdžius										
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2022-2029
2.	Didinti Švenčionių miesto gyventojų saugumą, atsparumą ir pasirengimą ekstremalioms situacijoms, stiprinant civilinės saugos žinias ir įgūdžius	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	63 157,89	0,00	0,00	63 157,89
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	36 842,11	0,00	0,00	36 842,11
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 263,16	0,00	0,00	5 263,16
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso tikslui:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	105 263,16	0,00	0,00	105 263,16
		2.1 UŽDAVINYS - Didinti Švenčionių miesto bendruomenės atsparumą ir pasirengimą krizėms per aktyvų civilinės saugos švietimą.									
2.1.	Didinti Švenčionių miesto bendruomenės atsparumą ir pasirengimą krizėms per aktyvų civilinės saugos švietimą.	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	63157,89	0,00	0,00	63157,89
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	36842,11	0,00	0,00	36 842,11
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5263,16	0,00	0,00	5 263,16
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	105263,16	0,00	0,00	105 263,16
		2.1.1. Veiksmas	Stiprinti Švenčionių miesto bendruomenės pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, plėtojant civilinės saugos švietimą ir praktinius įgūdžius. Tinkami pareiškėjai: - viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje; - savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija. Pareiškėjas ir (arba) partneris privalo turėti patirties švietimo ir (ar) mokymų, ir (ar) renginių organizavimo arba vykdymo veiklose. Galimi partneriai yra: - viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje; - savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija. Pareiškėjas (savivaldybės atstovai) privalo turėti patirties švietimo ir (ar) mokymų, ir (ar) renginių organizavimo arba vykdymo veiklose. Galimi partneriai yra: - viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje; - savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	63 157,89	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	36 842,11	0,00	0,00	36 842,11
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	5263,16	0,00	0,00	5 263,16
Privačios lėšos	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso uždaviniui:	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	105263,16	0,00	0,00	105 263,16

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

1) Švenčionių miesto VVG organai, atsakingi už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną:

Švenčionių miesto VVG nariai (visuotinis narių susirinkimas):

- 1) tvirtina parengtą Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategiją;
- 2) vertina ir tvirtina kasmetinę Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą;
- 3) vykdo Švenčionių miesto VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą;
- 4) tvirtina Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus;
- 5) įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.

Švenčionių miesto VVG kolegialaus valdymo organo nariai (VVG valdyba):

- 1) vadovauja Švenčionių miesto VVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų;
- 2) priima sprendimus dėl dalyvavimo kitoje projekcinėje veikloje;
- 3) priima ir atleidžia Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos administracijos darbuotojus;
- 4) atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį);
- 5) įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas;
- 6) tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus;
- 7) tvirtina pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijus su kiekybiniais įverčiais ir apsprendžia mažiausią galimą surinkti balų sumą iš 100;
- 8) priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo.

Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos administravimo vadovas:

- 1) atlieka Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui;
- 2) rengia ir Švenčionių miesto VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus;
- 3) registruoja ir vertina pateiktus vietos projektus;
- 4) administruoja Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategiją: pildo VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos LR Vidaus reikalų ministerijai;
- 5) administruoja Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategiją: pildo VVG vietos plėtros strategijos mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos LR Vidaus reikalų ministerijai;
- 6) administruoja vietos projektus: vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus;
- 7) organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius;
- 8) vykdo nuolatinį Švenčionių miesto VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones;
- 9) konsultuoja Švenčionių miesto VVG teritorijos gyventojus, organizacijas, verslo subjektus projektinių idėjų atitikimo Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos klausimais;
- 10) vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų, ataskaitų pildymo, ir su tuo susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais;
- 11) vykdo viešųjų ryšių kampanijas, bendrauja su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius;
- 12) organizuoja mokymus Švenčionių miesto VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams;
- 13) kviečia Švenčionių miesto VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos būtų laikomasi visų BIVP bei horizontaliųjų principų;
- 14) administruoja internetinę svetainę ir socialinius tinklus;
- 15) administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafikų priežiūrą bei pakeitimų derinimą; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas, mokėjimo prašymus ir papildomus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu.

Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategijos finansininkas:

- 1) vykdo Švenčionių miesto VVG apskaitos politiką;
- 2) organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad atskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir laiku pateikti finansų bei statistikos organams;
- 3) registruoja ir vertina Švenčionių miesto VVG finansinius dokumentus;

2) Įgyvendinimo procedūra, nustatant, kaip bus atrenkami veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai, užtikrinant Taisyklių 4.5 papunktyje nurodytų principų įgyvendinimą:

Vertinant projektus ir atrenkant projektų vykdytojus vadovausimės šiais principais:

- lyčių lygybė: į strategijos valdymo ir stebėsenos procedūras įtrauksime visų lyčių atstovus ir sieksime pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat sudarysime sąlygas visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.
- jaunimo dalyvavimas: jauni žmonės bus įtraukiami į atskirus strategijos administravimo ir įgyvendinimo procesus: organizuojant miesto VVG valdybos darbą, kviečiant teikti projektų paraiškas, konsultuojami projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais.
- nediskriminavimo: visiems asmenims sieksime suteikti vienodas galimybes dalyvauti tiek strategijos įgyvendinime, tiek stebėsenoje turėti lygias teises ir galimybes užimti darbo vietas, gauti švietimą, naudotis VVG paslaugomis, teikti projektų paraiškas, įgyvendinti vietos projektus ir kt. Be to, vadovaujantis šiuo principu sieksime skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai.
- partnerystės ir atvirumo: bus skatinamas dalyvavimas VVG tinklo, nacionaliniuose ir tarptautiniuose renginiuose, kurie susiję su Strategijos rengimu ir pasirengimu ją ir vietos projektus įgyvendinti. Taip pat skatinamas vietos lygmens bendradarbiavimas (visų partnerių) ir bendradarbiavimas su kitomis Lietuvos miestų VVG bei kitų šalių VVG.

3) Vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka:

Tiek VVG vietos plėtros strategijos rengimo, tiek jos įgyvendinimo laikotarpiu VVG nariai stengiasi vadovaujasi darbo ir bendravimo vertybėmis, laikosi horizontaliųjų principų tiek VVG vidaus, tiek išorės santykiuose.

VVG, siekdama sklandžiai ir efektyviai organizuoti savo darbą bei VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymą ir stebėseną priėmė bendras VVG valdybos darbo taisykles:

- 1) kiekvienų metų pradžioje VVG vietos plėtros strategijos administravimo vadovas teikia kasmetines VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas už praėjusius metus visuotiniam narių susirinkimui;
- 2) Švenčionių miesto VVG valdyba į susirinkimus renkasi ne rečiau nei 1 kartą per ketvirtį. Susirinkimai protokoluojami, protokolą parengiamas per 3 darbo dienas ir pateikiamas saugoti VVG biure;
- 3) Švenčionių miesto VVG valdybos nariai, nedalyvavę susirinkime supažindinami su priimtais sprendimais, tačiau jie negali reikalauti pakeisti priimtų sprendimų;
- 4) Švenčionių miesto VVG valdybos susirinkimų metu yra taikomi komandinio darbo principai, vykdomas darbas grupėse, išklausoma kiekvieno nuomonė, sprendimus stengiamasi priimti konsensuso būdu, išdiskutavus visus pasiūlymus;
- 5) siekiant išvengti interesų konflikto, kiekvienas VVG valdybos narys ir administracijos darbuotojas deklaruoja viešus ir privačius interesus;
- 6) siekiant užtikrinti sprendimų skaidrumą tvirtinant vietos projektus, VVG valdybos nariai, kurių interesai galimai susiję su interesais projekte, nuo vietos projekto svarstymo nusišalina;
- 7) siekiant išvengti klaidų, kylančių įgyvendinant vietos projektą ir užtikrinant jo tęstinumą, VVG valdybos nariai lanko projektus vykdyto vietose ir atlieka rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per metus). Ataskaitą teikia VVG administracijai (VPS administravimo vadovui), kuri atlieka VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui.
- 8) siekiant viešinti vietos projektus ir kaupti informaciją apie juos Švenčionių miesto VVG parengs laisvos formos anketą pareiškėjui, kurioje bus prašoma pateikti trumpą informaciją apie vietos projekto tikslus, įgyvendinimo eigą (įgyvendintas veiklas), pasiektus projekto rezultatus ir produkto rodiklius. Šią laisvos formos anketą vietos projektų vykdytojai Švenčionių miesto VVG turės pateikti iki kitų metų vasario 28 dienos už ataskaitinius metus.
- 9) siekiant tinkamai įgyvendinti vietos plėtros strategiją administracijos darbuotojai nuolat vykdys vietos projektų vykdytojų konsultacijas, teiks informaciją, bei stebės projektų pažangą. Nuolat bendradarbiaus su CPVA, VRM. Vykdyt tarpininko funkcijas tarp projektų vykdytojų bei CPVA.

4) Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra:

Švenčionių miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis VVG narių susirinkimas. Prieš tvirtinant VVG vietos plėtros strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse, ir VVG vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Vidaus reikalų ministerija.

Švenčionių miesto VVG vietos plėtros strategija gali būti keičiama kai:

- 1) būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
- 2) būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
- 3) būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
- 4) būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

	PRIEDAI
1.	Lentelēs ir paveikslai
2.	Išnašos

1 Priedas. LENTELĖS IR PAVEIKSLAI

1 lentelė. Gyventojų skaičius 2018–2022 m. pradžioje

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022	Skirtumas
Lietuvos Respublika	2 808 901	2 794 184	2 794 090	2 810 761	2 805 998	-0,1%
Vilniaus apskritis	805 367	810 538	820 511	810 797	817 950	1,6%
Švenčionių r. sav.	23 881	23 392	22 929	22 966	22 478	-5,9%
Švenčionys	4 262	4 139	4 063	4 448	4 368	2,5%
Pagėgiai	1577	1578	1548	1576	1536	-2,6%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2023

2 lentelė. Gyventojų amžiaus struktūra 2018–2022 m. pradžioje

Lietuvos Respublika	2018	2019	2020	2021	2022
Iki 14 metų	421 335	421 922	421 908	415 993	418 094
15–64	1 837 021	1 819 014	1 816 159	1 835 427	1 826 705
65 ir vyresni	550 545	553 248	556 024	559 341	561 200
Vilniaus apskritis	2018	2019	2020	2021	2022
Iki 14 metų	131 275	133 739	135 384	136 214	137 416
15–64	537 985	539 818	546 460	532 694	537 393
65 ir vyresni	136 107	136 981	138 666	141 889	143 141
Švenčionių r. sav.	2018	2019	2020	2021	2022
Iki 14 metų	2 985	2 924	2 820	2 664	2 585
15–64	15 499	15 135	14 789	15 089	14 791
65 ir vyresni	5 397	5 333	5 320	5 213	5 103
Pagėgių sav.	2018	2019	2020	2021	2022
Iki 14 metų	1 185	1 154	1 115	1 012	970
15–64	5 143	4 948	4 728	4 948	4 797
65 ir vyresni	1 465	1 441	1 442	1 481	1 469

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2023

3 lentelė. Natūrali gyventojų kaita 2018–2022 m.

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	- 11 425	- 10 888	- 18 403	- 24 416	- 20 816
Vilniaus apskritis	- 261	- 405	- 2 101	- 3 939	- 2 704
Švenčionių r. sav.	- 303	- 334	- 340	- 430	- 358
Pagėgių sav.	- 29	- 28	- 57	- 112	- 89

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2023

4 lentelė. Atvykusieji ir imigrantai, išvykusieji ir emigrantai bei neto migracija 2018–2022 m.

Lietuvos Respublika	2018	2019	2020	2021	2022
Atvykusieji ir imigrantai asmenys	105 090	113 232	113 691	109 601	179 296
Išvykusieji ir emigrantai asmenys	108 382	102 438	93 698	89 948	107 199
Neto migracija	- 3 292	10 794	19 993	19 653	72 097
Vilniaus apskritis	2018	2019	2020	2021	2022
Atvykusieji ir imigrantai asmenys	29 835	33 993	34 732	32 909	61 187
Išvykusieji ir emigrantai asmenys	24 403	23 615	23 159	21 817	27 085
Neto migracija	5 432	10 378	11 573	11 092	34 102
Švenčionių r. sav.	2018	2019	2020	2021	2022
Atvykusieji ir imigrantai asmenys	723	710	587	645	1 031
Išvykusieji ir emigrantai asmenys	909	839	683	703	921
Neto migracija	- 186	- 129	- 96	- 58	- 110
Pagėgių sav.	2018	2019	2020	2021	2022
Atvykusieji ir imigrantai asmenys	240	215	226	257	365
Išvykusieji ir emigrantai asmenys	461	445	328	349	389
Neto migracija	- 221	- 230	- 102	- 92	- 24

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2023

5 lentelė. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis) Proc. 2018–2022 m.

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	8,5	8,4	12,6	13,0	9,0
Vilniaus apskritis	7,6	7,6	11,5	12,0	8,9
Švenčionių r. sav.	9,8	8,7	10,8	11,1	9,1
Pagėgių sav.	9,1	8,1	12,9	12,5	7,7

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2023

6 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai metų pradžioje (vnt.) 2018–2022 m.

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022	
Lietuvos Respublika	104 117	105 093	107 444	108 258	113 516	9,0%
Vilniaus apskritis	41 624	41 817	42 999	43 627	46 285	11,2%
Švenčionių r. sav.	379	370	385	394	424	11,9%
Pagėgių sav.	162	168	165	164	166	2,5%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2023

	IŠNAŠOS
1	2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenys
2	DĖL ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2023 METŲ UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO PROJEKTAS
3	DĖL ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018-2024 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO PATVIRTINIMO. (Priimtas 2021 m. vasario 25 d. Nr. T-78)
4	Lietuvos Respublikos Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centro Statistika. Prieiga internete: https://www.vic.lt/statistine-informacija/
5	[Švietimo valdymo informacinė sistema. Prieiga internete: http://svis.emokykla.lt/
6	Nacionalinė Žemės Tarnyba Prie Žemės Ūkio Ministerijos. Valstybės įmonė Valstybės žemės fondas. Lietuvos Respublikos Žemės Fondas 2022 m. Sausio 1 d.
7	Švenčionių rajono socialinių paslaugų žemėlapis
8	Švenčionių rajono savivaldybės duomenys
9	Sudarė patys autoriai